Lietas Nr. A420210224
A42-00428-25/24
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:1022.A420210224.3.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025. gada 22. oktobrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Edgars Biezais,

piedaloties pieteicēja pārstāvim /Persona A/ un atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes Rīgas valstspilsētas pašvaldības Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas pārstāvim /Persona B/,

atklātā tiesas sēdē uzsākot un rakstveida procesā pabeidzot, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz /Persona C/ (*/Persona C/*) pieteikumu par Rīgas valstspilsētas pašvaldības Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2024. gada 18. jūnija sēdes protokola Nr. 13 atzīšanu par prettiesisku, kā arī par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināti tam nodarītie zaudējumi.

Aprakstošā daļa

[1] 2023. gada 12. oktobrī pieteicējs /Persona C/ (*/Persona C/*) Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē iesniedza dzīvesvietas deklarācijas iesniegumu (*lietas 140. lapa*), deklarējot savu dzīvesvietu /Adrese A/
(turpmāk – dzīvoklis). Kā dzīvesvietas deklarēšanas tiesisko pamatu pieteicējs minētajā iesniegumā norādīja vienošanos ar īpašnieci /Persona D/.

2024. gada 17. maijā dzīvokļa īpašniece /Persona D/ vērsās pie Rīgas valstspilsētas pašvaldības Mājokļu un vides departamenta ar iesniegumu (*lietas 85. lapa*), kurā lūdza anulēt ziņas par deklarēto dzīvesvietu dzīvoklī visām personām. Lūgumu īpašniece pamatojusi ar norādi, ka dzīvoklī deklarēti nepazīstami cilvēki.

Ņemot vērā saņemtās ziņas, 2024. gada 17. maijā pieteicējs tika uzaicināts sniegt paskaidrojumu par dzīvesvietas deklarēšanu dzīvoklī, taču līdz 2024. gada 17. jūnijam uz to neatsaucās. Tādēļ ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas (turpmāk – komisija) 2024. gada 18. jūnija lēmumu (sēdes protokols Nr.13)
(turpmāk – pārsūdzētais lēmums), nolemts anulēt ziņas par pieteicēja deklarēto dzīvesvietu dzīvoklī saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12. panta pirmās daļas 1. punktu. Lēmums pamatots ar to, ka nav konstatējams tiesisks pamats pieteicējam dzīvokli lietot un komisijas rīcībā esošās ziņas liecina, ka dzīvoklis arī nav faktiskā pieteicēja dzīvesvieta. Tādēļ pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka, deklarējot dzīvesvietu dzīvoklī, pieteicējs ir sniedzis nepatiesas ziņas.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu par tā atzīšanu par prettiesisku un pieteicējam nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Pieteicējs piekrīt, ka ziņas par tā deklarēto dzīvesvietu varēja tikt anulētas, bet anulēšanas pamats nevarēja būt nepatiesu ziņu sniegšana, jo nepatiesas ziņas pieteicējs nav sniedzis. Pārsūdzētajā lēmumā nav konkretizēts, kas, kad, kam un kādas nepatiesas ziņas ir sniedzis.

[2.2] Vienīgais arguments, kura dēļ komisija uzskata, ka pieteicējs ir sniedzis nepatiesas ziņas, ir saistīts ar /Persona D/ norādi, ka viņa pieteicēju nepazīst. Tomēr sociālā tīkla *Facebook* sarakste un fakts, ka pieteicējs un /Persona D/ ir tikušies, kopā sagatavojot dokumentu par dzīvesvietas deklarēšanu, apliecina pretējo. Turklāt minētā sarakste apliecina, ka starp abām personām pastāv vienošanās par deklarētās dzīvesvietas nodrošināšanu.

[2.3] Lai konstatētu, ka persona ir sniegusi nepatiesas ziņas Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12. panta pirmās daļas 1. punkta izpratnē, ir jākonstatē personas aktīva un apzināta rīcība, tomēr pārsūdzētajā lēmumā šāda rīcība nav konstatēta.

[2.4] Par administratīvā procesa uzsākšanu pieteicējs uzzināja tikai pēc pārsūdzētā lēmuma saņemšanas. Paziņojumu par administratīvās lietas ierosināšanu iestāde, iespējams, nosūtījusi uz pieteicēja deklarēto dzīvesvietu, taču tā nav ņēmusi vērā, ka /Persona D/ pieteicēju par šāda paziņojuma saņemšanu neinformēja.

[3] Tiesā saņemts komisijas rakstveida paskaidrojums (*lietas 90. lapa*), kurā komisija norādījusi uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem apsvērumiem. Tāpat tiesā iesniegts komisijas pārstāvja rakstveida paskaidrojums, kurā citstarp norādīts, ka pārvaldē iesniegtajā /Persona D/ iesniegumā ietvertais paraksts atšķiras no šīs personas paraksta 2024. gada 17. maija iesniegumā, kurā tā lūdza anulēt ziņas par deklarēto dzīvesvietu. Tas rada aizdomas, ka šos dokumentus nav parakstījusi viena un tā pati persona.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis uzturēja pieteikumu un skaidroja, ka dzīvesvieta deklarēta, balstoties uz pārliecību par panāktu vienošanos ar dzīvokļa īpašnieci. Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis iesniedza izdruku no sociālā tīkla *Facebook* (*lietas 123. lapa*), kurā atbilstoši pārstāvja norādītajam bija tās personas fotogrāfija, ar kuru pieteicējs bija vienojies par dzīvesvietas deklarēšanu dzīvoklī.

Komisijas pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumos minētajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[5] Lietā ir strīds par to, vai komisijai bija pamats anulēt pieteicēja deklarēto dzīvesvietu dzīvoklī, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12. panta pirmās daļas 1. punktu.

[6] Minētā tiesību norma noteic, ka ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulē, ja dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarota persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas. Tādējādi lietā noskaidrojams, vai, deklarējot dzīvesvietas adresi dzīvoklī, pieteicējs ir sniedzis nepatiesas ziņas.

Konkrētā dzīvesvieta pieteicējam deklarēta, pamatojoties uz paša pieteicēja 2023. gada 12. oktobra dzīvesvietas deklarācijas iesniegumu (*lietas 140. lapa*), kurā pieteicējs norādījis, ka dzīvesvietas deklarēšanas tiesiskais pamats ir vienošanās ar īpašnieci /Persona D/. Tādējādi lietā noskaidrojams, vai starp pieteicēja un /Persona D/ ir bijusi attiecīga vienošanās.

[7] Kopā ar dzīvesvietas deklarēšanas iesniegumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē pieteicējs iesniedza arī /Persona D/ vārdā parakstītu 2023. gada 10. oktobra iesniegumu, kurā norādīts, ka viņa garantē dzīvesvietu un tās deklarēšanu savā īpašumā. Lai gan šī dokumenta saturs formāli norāda uz pieteicēja un /Persona D/ vienošanos, dokumentā ietvertās ziņas nav ticamas, jo tās ir pretrunā ar citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem.

Par to, ka starp pieteicēju un /Persona D/ nav panākta vienošanās par dzīvesvietu, liecina gan viņas 2024. gada 17. maija iesniegums, gan liecība tiesas sēdē. Minētajā iesniegumā viņa norādījusi, ka nepazīst dzīvoklī deklarētās personas un lūgusi anulēt deklarēto dzīvesvietu (*lietas 85. lapa*). Savukārt tiesas sēdē /Persona D/ liecināja, ka pieteicēju nepazīst un ka 2023. gada 10. oktobra iesniegumā ietvertais paraksts nav viņas. Turklāt

jebkādas šaubas par šo jautājumu izslēdz fakts, ka /Persona D/ nav pieteicēja pārstāvja iesniegtajā izdrukā no sociālā tīkla*Facebook*norādītā persona, ar kuru, kā apgalvoja pieteicēja pārstāvis, pieteicējs faktiski vienojies. Tādējādi, izvērtējot minēto pierādījumu kopumu, tiesa secina, ka 2023. gada 12. oktobra dzīvesvietas deklarēšanas iesniegumā ietvertās ziņas par dzīvesvietas deklarēšanas tiesisko pamatu – vienošanos ar /Persona D/ – ir nepatiesas.

[8] Pieteicējs tiesā iesniedza saraksti ar sociālā tīkla *Facebook*lietotāju /Persona E/ (*lietas 14.–19. lapa*). No minētās sarakstes redzams, ka šī persona pieteicējam piedāvājusi palīdzību dzīvesvietas deklarēšanā, norādot, ka to iespējams deklarēt viņas īpašumā. Sarakste liecina arī par to, ka pieteicējs ar minēto personu vienojies par noteiktas atlīdzības samaksu par dzīvesvietas deklarēšanu. Kā jau minēts, pieteicēja pārstāvis tiesā iesniedza arī izdruku no sociālā tīkla, kurā ietverta attiecīgās personas fotogrāfija.

Lieciniece /Persona D/ tiesas sēdē apstiprināja, ka izdrukā redzamā persona ir liecinieces paziņa, kurai nekādas tiesības rīkoties ar dzīvokli nebija nodotas. Tādējādi, ņemot vērā šo apstākli, kā arī pieteicēja iesniegto saraksti, tiesa secina, ka dzīvesvietu pieteicējs varētu būt deklarējis, maldīgi paļaujoties, ka par to ir vienojies ar dzīvokļa īpašnieci.

Tomēr, novērtējot minētos apstākļus, tiesa ņem vērā, ka pieteicējs dzīvokli faktiski nelietoja un nepārliecinājās par personas, ar kuru noslēdza vienošanos, identitāti (*tiesas sēdes audio ieraksta 18.51.–19.28 minūte*). Arī no sarakstes pieteicējam nebija pamata secināt, ka tā notikusi ar personu, kurai ir tiesības slēgt vienošanos par dzīvokļa lietošanu. Tādējādi pat gadījumā, ja pieteicējs kļūdaini uzskatīja, ka ir saņēmis īpašnieka piekrišanu, šāda paļaušanās nav uzskatāma par objektīvi pamatotu, un pieteicējs pats ir atbildīgs par savas rīcības sekām.

[9] Pieteicējs norādījis, ka anulēt deklarēto dzīvesvietu, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12. panta pirmās daļas 1. punktu, būtu pamats tikai tādā gadījumā, ja būtu konstatējama pieteicēja aktīva un apzināta rīcība, sniedzot nepatiesas ziņas. Minēto argumentu pieteicējs pamatojis ar norādi uz Senāta 2006. gada 10. oktobra spriedumu lietā Nr. SKA-311/2006.

Minētajā lietā Senāts ir vērtējis būtiski atšķirīgus faktiskos apstākļus. Tajā tika analizēta situācija, kurā persona pati nebija veikusi aktīvas darbības dzīvesvietas deklarēšanai, bet ziņas par tās deklarēto dzīvesvietu tika reģistrētas, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma pārejas noteikumu 1. punktu. Līdz ar to šajā Senāta spriedumā izdarītie secinājumi nav tieši attiecināmi uz izskatāmo lietu.

Vienlaikus tiesa norāda, ka pieteicēja dzīvesvieta tika deklarēta viņa aktīvas rīcības rezultātā un, īstenojot šo rīcību, pieteicējam bija jāapzinās, ka sniedz informāciju, kas nav objektīvi pārbaudīta. Turklāt saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3. panta pirmo daļu dzīvesvieta ir vieta, kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, taču arī šāds pieteicēja nodoms no lietā iegūtajiem pierādījumiem nav konstatējams. Tādējādi tiesa nekonstatē apstākļus, kuru dēļ būtu pamats secināt, ka Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12. panta pirmās daļas 1. punktu komisija būtu piemērojusi nepareizi.

[10] Lai gan pieteicējs iebildis, ka paziņojums par administratīvās lietas ierosināšanu tam nosūtīts uz deklarēto dzīvesvietu, kur to saņemt nebija iespējams, pieteicējs nav sniedzis norādes par to, kādā citā veidā iestādei minētā informācija būtu jāpaziņo. Tiesa nekonstatē, ka iestāde būtu pieļāvusi procesuālus pārkāpumus, nosūtot paziņojumu uz deklarēto dzīvesvietu. Tiesa arī nekonstatē citus būtiskus procesuālus pārkāpumus, kuru dēļ pārsūdzēto lēmumu būtu pamats atzīt par prettiesisku.

[11] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pieteikums par tā prettiesiskuma konstatēšanu – nepamatots un noraidāms.

[12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92. pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. No minētās tiesību normas izriet, ka prasījums par atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums, bet tas ir pakārtots pamatprasījumam (*sk. Senāta 2018. gada 23. novembra lēmuma lietā Nr. SKA-1580/2018,ECLI:LV:AT:2018:1123.SKA158018.4.L, 8. punktu, 2018. gada 7. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-*

174/2018,ECLI:LV:AT:2018:0907.A420198015.2.S, *6. punktu*). Tādēļ, ņemot vērā, ka tiesa nav konstatējusi pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumu, noraidāms ir arī tam pakārtotais prasījums par pieteicējam nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu, 289.–291. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona C/ (*/Persona C/*) pieteikumu par Rīgas valstspilsētas pašvaldības personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2024. gada 18. jūnija sēdes protokola Nr. 13 atzīšanu par prettiesisku, kā arī par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināti tam nodarītie zaudējumi.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis E. Biezais